

liikm. 70; Haaslaval), õpetajate ühinguid 1 (Kambjas as. 1919, liikm. 20), raha-asutusi 2 (Vana-Kuustes „Ühispank“; Kambjas „Laenu- ja Hoiu-ühisus“ as. 1908), tööstuslisi osaühisusi 1 (Vana-Kuuste piima-osaühisus as. 1923), masinatarvitajate-ühisusi 9 (Vana-Kuustes Rebase m.-t. üh.; Vana-Pranglis; Kambjas as. 1912, liikm. 12; Vana-Kuuste-Kambja; Reola; Unipiha; esimene Krüüdneri), karjakasvatuse kontrollühisusi 2 (Kambjas; Haaslaval), turbaühisusi 1 (Haaslaval), põllumeeste seltse 3 (Kambjas as. 1899; Kodijärves; Haaslaval as. 1908), Eesti Tori-Roadsteri hobuste kasvatuse seltse 1 (Kambjas), Eesti Kütiseltsi osakond 1 (Kambjas. as. 1922, liikm. 35). **Arste** 1 (Kambjas), ämmaemandaid 1 (Kodijärve v. Ariku veskil), apteeke 1 (Kambjas), vaestemaju 2 (Kambjas ja Krüüdneris). — **Postkontoreid** 1 (Kambjas V järgu), postiaagentuure 1 (Krüüdneris), Telefoni-keskjaamu 2 (Kambjas ja Kodijärves), abonente 26, kirju tulnud (1921) 49 275, ajalehti ja ajakirju 22 688, telegrm. saadud 34, saadetud 27. **Raudteed** ei ole. Maanteed 156.5 km (sellest postmaanteed 44.4 km ja kiriku-maanteed 112.1 km), hobusepostijaamu 2 (Maidlas ja V. Kambjas), telefonijuhtmeid 171 km (liini 33 km); ühele km²:le tuleb seega 0.42 km maanteed (0.12 km post- ja 0.30 km kiriku-maanteed) ja 0.46 km telefonijuhtmeid.

Riigikogu valimistel (1922) said hääli: E. Iseseisvad sotsialistid 2.85%, E. sotsiaaldemokraadid 21.23%, Tööerakond 1.90%, Tööraha ühine väerind (kommunistid) 15.23%, Rahvavabameelne erakond 0.43%, Kristlik rahvaerakond 1.77%, E. Rahvaerakond 21.49%. Vene ühendatud 0.06%, Rootsi liit 0.04%, Saksa-Balti 0.49%, E. demobil. sõjav. 4.22%, Majaomanikud 0.26%, Põllumeeste-kogud 23.85%, Asunikud-riigirentn. 6.13%, Majanduserühm 0.04%.

3. Loodus.

Pinnaehitus. Pinnaehituse poolest jaguneb Kambja kihelkond kahte tunduvalt erinevasse ossa. Põhja- ja kirdepoolne ala iseloomustub laiade lammorgudega ja üksikute suuremate kõrgendikega keskühetaolist lainjat ümbruskonda. Seesugune on maastik umbes kuni üle Pühi küla, Suure-Kambja mõisa ja Voore mõisa loode-kagu sihis jooksva jooneni. Edelas algab vahelduva ja keerulise pinnaehitusega kinkmaastik, mis omandab kõige iseloomulisema kuju naabruses olevas Otepää kihelkonnas.

Kihelkonna põhjapoolsel tasasemal alal esinevad kõige silmapaistvamate moodustustena kolm suuremat kõrgendikkude rühma: Köstri- ja Kuuste mäed ning kihelkonna kirdepiiril asuv Haaslava Vooremägi. Muidu on maastik ainult kergelt lainjas, üksikute madalate kühmade ja künnistega, kerkides pikkamööda lõuna poole. Nimetatud kõrgendikud asuvad selle ala lõuna- ja idapoolselgi serval. Köstrimäed moodustavad pika seljaku või õigemini seljakute rea, mis jookseb lääneedela-idakirde sihis kihelkonna läänepiiri ja Kambja kiriku vahel, umbes 5 km:i ulatusel. Suurima absoluutse ja suhtelise kõrgusega on läänepoolne, Riiviku talu lähedal asuv kõrgendik,